

T&thema

7 november 2002 23a

Groen
van het jaar
2002

Wendy Bakker
Hoofdredacteur
(071) 565 96 55

Paula Klap
Redacteur
(071) 565 96 54

Angelique Bosman
Bureauredacteur
(071) 565 96 51

Marlon van der Vliet
Vormgever
(071) 565 96 64

Bert Hassing
Vormgever
(071) 565 96 64

Ferry Noordam
Fotograaf
(071) 565 96 74

Gerdien de Nooy

Rens Kromhout

Fotografen (071) 565 96 74

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met Ed Asscheman en het Hoveniers Informatiecentrum in Bunnik

Schipholweg 1, Postbus 9324, 2300 PH Leiden
Secretariaat: Linda Laman en Alice Hooogenboom
T (071) 565 96 78, F (071) 565 96 66
E tuinenlandschap@hortipoint.nl

Exploitatie
Reed Business Information
Postbus 16502, 2500 BM Den Haag,
T (070) 441 56 90

Uitgever: Geert van Oosterhout

Advertenties
Marlène Zuidgeest, T (070) 441 56 81
Michael Streef, T (070) 441 56 86
Bert Bakker (account manager)
Maarten Ros (commercieel manager)
F (070) 441 56 91

Druk: Senefelder Misset BV, Doetinchem

© 2002, Reed Business Informatie.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.
Algemene voorwaarden: op alle aanbiedingen, offertes en overeenkomsten van Reed Business Informatie zijn van toepassing de voorwaarden, welke zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.
Uitgever en auteurs verklaren dat dit blad op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Lezers wordt met nadruk aangeraden deze informatie niet geïsoleerd te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

Nederlands
Uitgeversverbond
Groep uitgeverij voor
vak en wetenschap

HO 2002
TIJDSCHRIFTEN

Inhoud

Tuin van het jaar 2002

Rechte rust

10

„Ik dacht dat het voor de hovenier wel moeilijk zou zijn voor ons een ontwerp te maken, want we wisten precies wat we wilden, maar hadden geen idee hoe je dat kon realiseren”, zegt de bezitter van deze tuin. Zowel ontwerp als materiaal waren dan ook aangename verrassingen voor deze opdrachtgevers. Hun voortuin springt er, in de verder traditionele straat, helemaal uit en dat was precies de bedoeling.

Twee smaken

14

Twee benedenappartementen, een gezamenlijk stuk grond van 200 m² en twee bewoners met een totaal andere smaak die wel eenheid wilden. Een schier onmogelijke opdracht die origineel is uitgevoerd. De tuinen zijn gescheiden door een vijver en de erfafscheiding in de lengterichting bestaat uit verspringende schanskorven. Zo wordt een vulkanische tuin gekoppeld aan een mediterrane.

6 Jurybeoordeling

Zevenentwintig tuinen dongen dit jaar mee naar de titel 'Tuin van het jaar 2002'. De jury beoordeelde eerst de tuinen aan de hand van foto's, plattegronden en beplantingsplannen. Daarna bezocht de jury zeventien tuinen en beoordeelde deze op vormgeving, aanlegkwaliteit, gebruik dode materialen en beplanting.

Sterk ritme

18

Strak, rechtlijnig, grijs/witte tinten, lilapaars als enige kleur, een eethoek, een ligplek, een vijver, kunst, een dakplataan, groen in de winter, plek voor de auto's en vooral weinig onderhoud. Met dit wensenpakket moest de hovenier aan de slag. Het leidde tot een tuin met een sterk ritme die volledig voldoet aan de wensen van de opdrachtgevers. De vijver is in deze tuin de absolute blikvanger.

Optimale integratie

24

Deze tien jaar oude tuin was aan renovatie toe. De bewoners wilden daarbij zo veel mogelijk dode materialen en bomen hergebruiken. De vlinder op niveau (het slootje ligt lager) geeft het beeld van een tuin die doorloopt in het landschap. Vier knotwilgen markeren de overgang van tuin naar landschap. Oordeel van de jury: de open tuin biedt mooi uitzicht op de omgeving en past goed bij het huis.

Stilmakende harmonie

28

Omdat de bungalow verschillende kamers heeft met een eigen sfeer, zijn ook buiten tuindelen met een eigen karakter aangelegd. Dat de eenheid niet verloren gaat, is te danken aan het consequent doorvoeren van dode materialen (gebakken klinkers) en beplanting (*Buxus* en *Fagus sylvatica*). Een sprekend voorbeeld, aldus de jury, van hoe je met veel groen een sterk architectonische tuin kan ontwerpen.

Formeel en natuurlijk

32

Deze tuin voor liefhebbers van water, Engelse tuinen, formele vormen en bouwkundige elementen, ligt aan de Nieuwkoopse plassen. De bewoners wilden niet alleen het zicht op de plassen behouden maar ook nog een vijver in hun tuin. Die vijver is gebruikt als overgang van het formele gedeelte bij de woning naar het natuurlijk ogende schiereiland. De pergola bij het huis is een beeldbepalend element.

De persjury

38

Voor het eerst was er dit jaar een persjury bij de 'Tuin van het Jaar' betrokken. De leden van de jury kozen duidelijk voor de tuin met twee smaken. Als bladenmakers letten de juryleden meer op sfeer, uitstraling en originaliteit en minder op de afwerking. De smaak van de consumenten hielden zij steeds in het achterhoofd. Over de tuin van hun keuze oordeelden zij: „Een oase van rust midden in het stadscentrum.”

Winnaars 2000/2001

40

De winnaars van de twee voorgaande edities van de 'Tuin van het Jaar' vonden het vooral belangrijk hun werk te laten toetsen door een vakkundige jury. De punten van kritiek zien zij dan ook vooral als een leerelement. De titel heeft de winnaars veel publiciteit en ook opdrachten opgeleverd. Dat betekent niet dat ze op hun louwen rusten. Ze blijven werken aan het realiseren van hoogwaardige tuinen.

Voorwoord

T&L thema 'Tuin van het Jaar 2002' is het vijfde en tevens laatste themanummer dat dit jaar bij Tuin&Landschap verschijnt. Eerder dit jaar zijn uitgekomen de themanummers met als onderwerpen: 'Daktuinen', 'Floriade 2002', 'De Tuin in 2010' en 'Boombeheersystemen'. Dit themanummer beschrijft en toont de zes genomineerde tuinen voor de prijs 'Tuin van het Jaar 2002'. Het is de derde keer dat het Hoveniers Informatiecentrum (HIC) de competitie organiseert. Doel van de wedstrijd is het bevorderen van het vakmanschap van de hovenier en de professionele tuinaanleg. Een jury afkomstig uit de Vaste Keuringscommissie (VKC) beoordeelde de afgelopen maanden 27 tuinen die door hoveniers zijn ingezonden. Van deze tuinen zijn zeventien bezocht en daaruit zijn vervolgens de zes genomineerden gekozen. Naast de vakjury is dit jaar ook een persjury bestaande uit tuinjournalisten en een tuinfotograaf ingesteld. Zij bekeken de tuinen door de ogen van de consument. Dit leidde tot een andere juryuitslag dan die van de vakjury. De tuin die als beste door de persjury is beoordeeld, kreeg de persprijs.

Voor de redactie van Tuin&Landschap biedt de wedstrijd een goede gelegenheid om het werk van een groot aantal hoveniers te tonen. Gekoppeld aan de deskundige jurering van de vakjury geeft de tuinenwedstrijd een goed beeld van de creativiteit, originaliteit en aanlegkwaliteit van de Nederlandse hoveniersbedrijven.

De beoordeling van de Tuin van het Jaar

Een deskundige vakjury beoordeelde deze zomer zeventien tuinen ter plaatse voor de competitie 'Tuin van het Jaar 2002'. Dit leverde zes genomineerde tuinen op. De beoordeling gebeurde volgens voorafgestelde criteria. Naast de vakjury keurde een jury van tuinjournalisten en een fotograaf drie van de zes genomineerde tuinen. Een uitleg bij de jury-aanpak.

Het Hoveniers Informatiecentrum (HIC) organiseert dit jaar voor de derde keer de hovenierscompetitie 'De Tuin van het Jaar'. De competitie staat open voor de professionele hovenier en groenvoorziener. Met de wedstrijd wil het HIC publiciteit geven aan het vakmanschap van de hovenier en de professionele tuinaanleg bevorderen. Een brede publiciteitscampagne ondersteunt de wedstrijd. Daarbij brengt het competitie-element een leereffect teweeg dat hoveniers moet uitdagen om nog betere tuinen aan te leggen. In tegenstelling tot de twee voorgaande jaren is in deze competitie niet de prijsklasse als categorie gehanteerd maar de oppervlakte van de tuin. Gekozen is voor een indeling in drie afmetingen: tot 100 m², tussen 100 m² en 400 m² en vanaf 400 m². Elke categorie levert een winnaar op. De soort tuin - voor-, achter- of daktuin - speelt geen rol als het maar wel particuliere tuinen zijn. Onafhankelijk van de categorie oppervlakte wordt uiteindelijk de tuin met het hoogste gemiddelde aantal punten verkozen tot de 'Tuin van het Jaar'. Ook heeft dit jaar voor het eerst een voorselectie plaatsgevonden. De vakjury keurde de tuinen aan de hand van foto's, plattegronden en beschrijvingen. Hierna zijn alleen de betere tuinen door de jury op locatie bekeken, in totaal zeventien.

De prijzen

Bij een wedstrijd hoort een prijs en bij deze zelfs twee. Voor de uiteindelijke winnaar van de titel 'Tuin van het Jaar 2002' is dat een kunstwerk van Marjolein Boereboom. Deze kunstenaar maakt beelden in steen en brons voor in en om het huis. Verder krijgen de genomineerde bedrijven een speciaal gemaakte oorkonde. De persprijs bestaat uit een ingelijste foto van de tuin die als beste door het journalistenpanel is beoordeeld. De winnaar van de 'Tuin van het Jaar' krijgt eveneens een foto, gemaakt door Henk Dijkman. Beide winnaars krijgen van het HIC een felicitatie-advertentie in een regionaal dagblad cadeau. Overigens ontvangen alle deelnemers een deelnamecertificaat en het juryrapport.

Eveneens nieuw in de wedstrijd is de instelling van een persjury (zie pagina 38) bestaande uit groenjournalisten van consumentenbladen en een fotograaf. Zij bezochten drie van de zes geselecteerde tuinen en kozen daaruit een winnaar. Deze ontvangt een persprijs. Met een selectie uit de al genomineerde tuinen wil het HIC voorkomen dat een gebrekkig aangelegde tuin de kans krijgt om de persprijs te winnen, want bij publicaties over de tuinen moet de kwaliteit buiten kijf staan.

Beoordelingscriteria

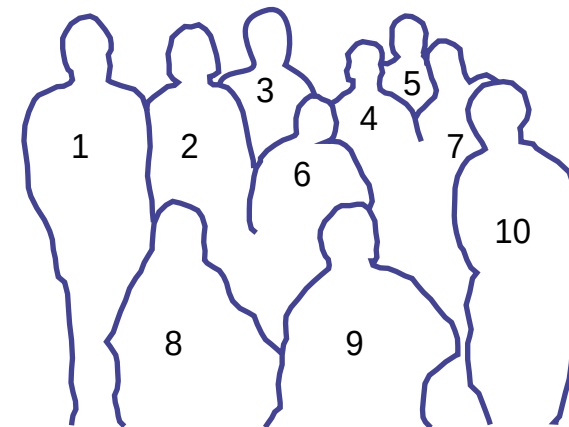
De jury heeft een aantal criteria vastgesteld die tijdens de keuringen wordt gebruikt. Allereerst let de jury op het ontwerp met daarin onder meer de opdrachtformulering, de creativiteit en originaliteit, en de mate waarin de tuin past in de omgeving en bij het huis. Daarbij wordt ook gekeken naar ritme, harmonie en verhouding in de tuin. Het tweede en derde criterium betreffen de dode materialen en de beplanting die in de tuin zijn gebruikt. Zaken als materiaalkeuze, verwerking, toepassing, combinatie en afwerking spelen hierbij een rol. Daarnaast kijkt de jury naar zaken waarmee de hovenier rekening moest houden bij de aanleg van de tuin.

Tevens is aan de deelnemende tuinbezitters gevraagd welke wensen en eisen zij hadden bij de aanleg van de tuin. Ook aan de hovenier is deze vraag gesteld. Vervolgens heeft de jury vooraf gekeken of de hovenier de wensen van de tuinbezitter op de juiste manier heeft geïnterpreteerd. De persjury voegde aan deze criteria het aspect beleving toe. De juryleden legden meer de nadruk op sfeer en uitstraling dan op verwerking van materialen. Bij de jurering van de tuinen geeft ieder jurylid punten voor de verschillende onderdelen. De cijfers worden gemiddeld en zo ontstaat een definitief eindcijfer, tot op een decimaal nauwkeurig. De cijfers staan voor de volgende waardering: 5 = slecht 6 = matig 7 = voldoende 8 = goed 9 = zeer goed 10 = uitstekend Alle deelnemende tuinen zijn door minimaal zes vakjuryleden beoordeeld. De vakjury mag per categorie maximaal drie tuinen nomineren maar heeft het recht het aantal genomineerde tuinen te verminderen als het gestelde kwaliteitsniveau niet wordt behaald.

De vakjury

Initiatiefnemer HIC heeft de keuring in handen gegeven van de Vaste Keuringscommissie (VKC) in Aalsmeer. De VKC heeft elf deskundigen uit het hoveniersvak in de jury opgenomen. Dit zijn:

- 1 Cees Calkhoven, Nijverdal
- 2 Ineke Hazenaar-Bakker, Westbroek
- 3 Jan Eijs, Wassenaar
- 4 Harro Wassens, Dedemsvaart
- 5 Gerard de Wagt, Aalsmeer, juryvoorzitter
- 6 Robert-Kees Henry, Alphen a/d Rijn
- 7 Ruud Aanhanne, Katwijk a/d Rijn
- 8 Rien van Mierlo, Deurne
- 9 Robin Alberdingk Thijm, Naarden
- 10 Louis van der Meijden, Delfgauw

Wedstrijdvoorwaarden

Hoveniers- of groenvoorzieningsbedrijven die aan de Tuin van het Jaar willen deelnemen, moeten aan een aantal voorwaarden voldoen:

- Hoveniers-/groenvoorzieningsbedrijven moeten zijn ingeschreven bij het Productschap Tuinbouw.
- Het deelnemende bedrijf moet zelf de tuin hebben aangelegd.
- De tuinbezitter moet toestemming verlenen voor beoordeling van de tuin.
- De jury moet tijdens de jurering kunnen beschikken over de ontwerp-tekening en eventueel het beplantingsplan.

- De tuin moet voor keuring in optimale conditie zijn.
- Een winnende tuin mag niet nog een keer worden aangemeld. Eerder-genomineerde tuinen mogen niet binnen drie jaar na nominatie meedoen. Ook modeltuinen zijn uitgesloten van deelname.

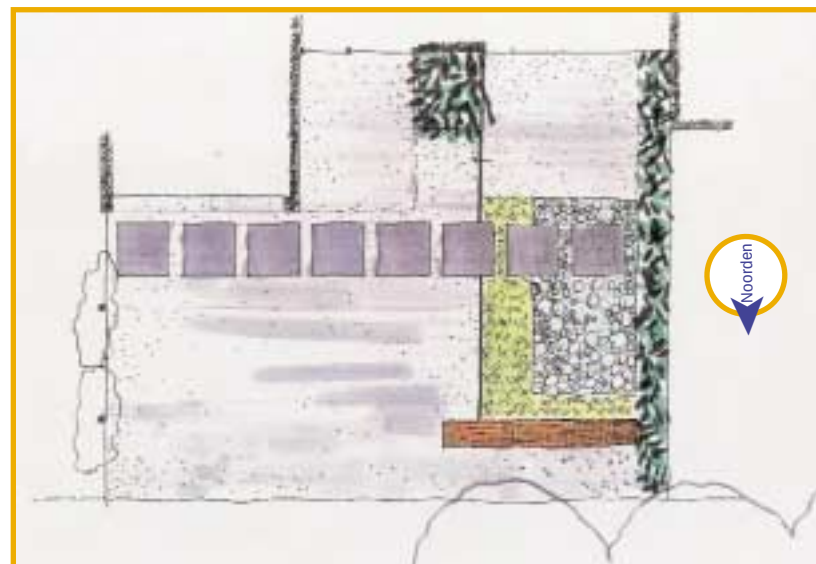
Het HIC kan bovendien besluiten bij meer dan 35 aanmeldingen op basis van de inschrijvingsdatum de tuin door te schuiven naar een komend jaar. Ook behoudt het HIC zich het recht voor om de voorwaarden te wijzigen indien nodig.

Rechte rust

Een tuin die past bij de strakke gevel, weinig onderhoud vergt maar wel leuk is om vanuit de keuken naar te kijken. Dat wilden de bewoners van een jaren zeventig huis in Zoeterwoude. Hun wens was een niet-alledaagse tuin. De 'kunstzinnige' voortuin, die duidelijk afwijkt van de overige voortuinen in de laan, komt helemaal aan die wens tegemoet.

Foto's: Ferry Noordam

De rechte, strakke vormen van de voortuin sluiten goed aan bij het huis. Hetzelfde geldt voor de kleuren die in de tuin zijn toegepast.

Oppervlakte tot 100 m²

„Afschuwelijk. Dit is helemaal niet de Nassaulaan”, reageerde een van de burens toen deze genomineerde voortuin vorm kreeg. De eigenaresse vond dit heimelijk een groot compliment, want dit was precies haar bedoeling: „Deze huizen stammen uit eind jaren zeventig. Veel mensen wonen hier al lang en hebben hun tuin inmiddels propvol staan. Sommige tuinen hebben zulke grote bomen dat het licht geen kans meer krijgt binnen te dringen. Andere staan vol pietepeuterigheidjes. Ik wilde rust.”

De eigenaars zijn vol lof over het ontwerp van Pieter Janssen dat als titel 'Rechte rust' meekreeg. Het leek de opdrachtgeefster juist moeilijk een ontwerp te maken omdat zij en haar partner precies wisten wat ze wilden, maar geen idee hadden hoe dit gerealiseerd kon worden. Behalve de al genoemde eisen wilde het stel een afscheiding met het buurhuis rechts (met het gezicht naar de huizen toe) omdat de voortuin hier zo'n rommeltje is. Een hek wilden ze echter niet. Grenzend aan de woning wilde de bewoonster een vrije strook om bij de ramen te kunnen. Verder moest de auto makkelijk de garage in kunnen en moest het schaarse groen dat het gezin in gedachten had graag ook in de winter groen zijn. Ten slotte kreeg de hovenier het dringende verzoek binnen het opgegeven budget te blijven. De grote stapstenen en de rechthoeken in het ontwerp passen volgens de bewoners uitstekend bij het huis. Ook over het materiaalgebruik zijn zij enthousiast. De vrouw des huizes: „Die grote, donkere tegels en zo'n lichtkorf had ik nog nooit gezien.” Met lichtkorf doelt zij op de schanskorf van betonvlechtwerk waarin lavastenen zijn neergelegd. Tussen de stenen ligt een lichtbalk die 's avonds veel sfeer geeft. Zowel de verlichting als de borrelsteen kunnen via de afstandbediening vanuit huis worden aan- en uitgeschakeld.

Ook de bamboe, *Fargesia nitida*, is volgens de bewoonster een echter sfeermaker. Langs de zijkant van de tuin ontneemt het de aanblik op de buurtuin en in de vierkante bak valt het mooi uiteen naar links en rechts. Die bak was overigens het enige bespreekpunt. Janssen stelde aanvankelijk voor hem te verwijderen, maar de bewoners vonden hem juist zo karakteristiek voor deze woningen: „Alle huizen hebben hem en hij markeert min of meer de middelste van de drie kolommen waarin het huis is opgebouwd.”

De vijver blijkt letterlijk een bron van gezelligheid. Het kabbelende geluid is rustgevend. Tijdens de warme zomerdagen zaten de kinderen vaak met hun voeten in het water en inmiddels hebben ook kikkers er hun intrek genomen. „Oh ja”, schiet de enthousiaste tuinbezitter nog te binnen, „wat ik zo handig vind, is dat roosterwerk dat Pieter onder het split heeft gelegd. Dat houdt het geheel een beetje bij elkaar. Dat vind ik wel belangrijk want ik wil niet dat voetgangers last hebben van steentjes uit mijn tuin.”

Oordeel van de Jury

De hovenier heeft volledig aan de opdrachtformulering van de tuinbezitters voldaan. Het ontwerp is doordacht en prima van vormgeving. De bestaande bloembak is mooi opgenomen in het ontwerp. Er is origineel gebruikgemaakt van het waterelement. De tuin straalt rust en evenwicht uit en sluit goed aan bij het huis. De kleuren van het huis zijn in de tuin terug te vinden. In het ontwerp zijn mooie, strakke lijnen en goede verhoudingen toegepast. In de tuin is een goede keuze aan dode materialen gemaakt. Jammer van de houten paaltjes bij de grondkering en de stapel stenen onder het waterelement. De keuze van de beplanting is sober; er had iets meer contrast in gemogen.

Er is een degelijke, goede verharding. De vijver is goed geconstrueerd. De tegels liggen niet geheel recht. Voor het overige zijn de materialen goed verwerkt. De vijverpartij is goed afgesloten. Draden en stopcontact zijn storend zichtbaar. De kwaliteit van de beplanting is goed en de tuin is mooi vol. Jammer dat de bamboe niet is opgesloten. Het geheel vormt een nette, strakke voortuin.

Eindcijfer: 8,2. Deze tuin is eerste geworden in de categorie klein (oppervlakte tot 100 m²).

Hoveniers Bedrijf

Foto: Rens Kromhout

Janssen Hoveniers

Pieter Janssen is eigenaar van Janssen Hoveniers, en Groenvorm, Buro voor Tuinontwerp in Alphen aan den Rijn. Het Buro voor Tuinontwerp is gevestigd in de winkel van Den Hertog interieuradviseurs. Deze zaak verkoopt de betere merken meubels en trekt de klanten die ook de klanten van Janssen zijn. Ook de bezitters van de genomineerde tuin kwamen via de meubelwinkel in contact met de ontwerper/hovenier.

In het hoveniersbedrijf werken vier medewerkers, voornamelijk in de aanleg van particuliere tuinen. Aanleg- en onderhoudswerkzaamheden verhouden zich als 95% tot 5%. Janssen rekent de randstad tot zijn werkgebied, een enkele keer is er een uitschieter wat verder van huis.

Collega's hadden Janssen gewezen op de Tuin van het Jaar-verkiezing. Hij vond het een uitdaging om deel te nemen, „al was het alleen maar om je tuin eens kritisch door een vakjury te laten bekijken. Ook is het leuk om te zien hoe jouw werk zich verhoudt tot dat van collega's.” Hoewel de nominatie voor het bedrijf een opsteker is, betreurt Janssen het dat er weinig andere tuinen in dezelfde categorie waren ingeschreven.

De grote, vierkan-
te, Oudhollandse
betontegels vielen
zeer in de smaak
bij de bewoners.
Zij hadden deze
verharding nooit
eerder gezien.

De grijze plantenbak is
kenmerkend, alle wonin-
gen in de straat hebben er
een. In de bak is *Fargesia*
nitida gezet. Vanuit de
hal en de keuken zien de
bewoners deze beplanting
heen en weer bewegen.

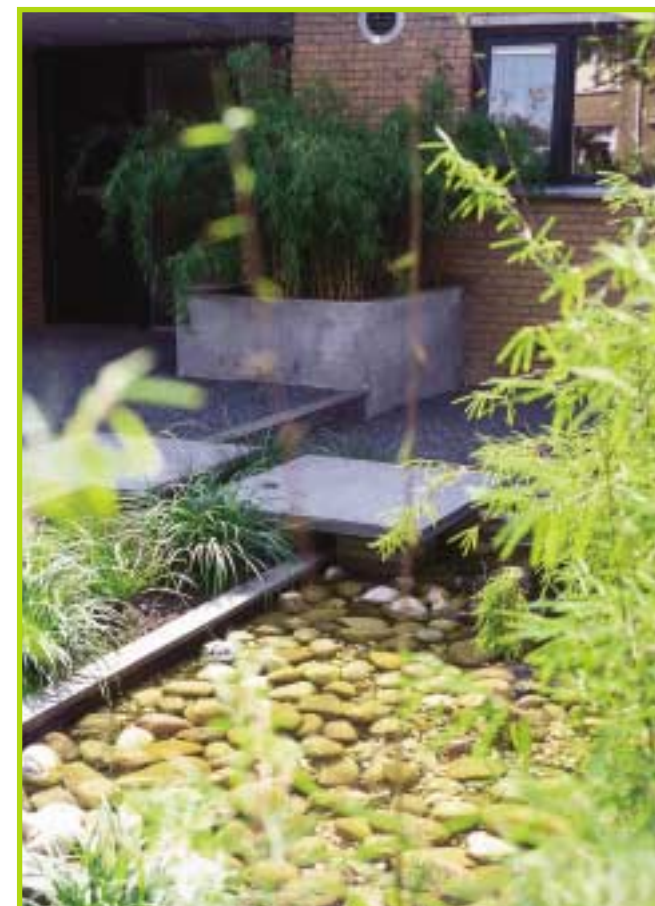
In de schanskorf,
gevuld met lavasteen, is
verlichting weggewerkt.
De bewoonster: „Als de
verlichting 's avonds
aangaat, maakt dat de
tuin heel sfeervol.”

Blik vanaf de
woning de tuin in.
Een van de tegels
in de vijver is
tevens borrel-
steen. Het kabbe-
lend geluid werkt
volgens de tuin-
bezitters rustge-
vend.

De bewoners wil-
den niet te veel
onderhoud aan
de tuin. Uitdruk-
kelijke wens was
wel dat het wei-
nige groen ook
in de winter een
groene aanblik
blijft bieden. De
keuze viel op
Carex langs de
vijver en *Farge-
sia nitida* als
afscheiding met
de buurtuin.

De ondiepe vijver
zorgt voor leven-
digheid. Op warme
zomerdagen zitten
de kinderen met
hun voeten in het
water. Ook kikkers
hebben de vijver
inmiddels ontdekt.

De strook grassen die langs de vijver
loopt, wordt afgegrensd met bankirai.
De schanskorf ligt dwars op de beplan-
ting en de korte zijde van de vijver.

Hoofdverharding in de
brede voortuin is donker-
grijs basaltsplit dat met
nidaplast redelijk goed
bijegevoerd wordt gehouden.

Hoe breng je twee smaken in één tuin? Voor HNS Landschapsarchitecten was dat de opdracht. Het resultaat is een tuin met een unieke erfafscheiding en prachtige zichtlijnen. Hovenier Ron van Kampen uit Purmerend legde de tuin aan.

Foto's: Ferry Noordam

Twee smaken

De tuin ligt achter een groot appartementengebouw in Amsterdam, volledig nieuw opgetrokken maar nog wel met een gevel in oude stijl. Aan de voorzijde van het complex is niets te zien van groen. De bewoners van de twee benedenappartementen hadden een stuk grond met een oppervlakte van zo'n 200 m². Gewoon een kaal stuk grond omringd door hoge huizen en muren beklad met graffiti. De wensen voor de inrichting verschilden. De meest simpele oplossing zou zijn geweest een gewone erfafscheiding in de tuin te plaatsen die voldoende privacy gaf en een ieder de ruimte bood zijn eigen gang te gaan. De bewoners besloten anders. Zij wilden een eenheid maar toch hun eigen smaak verwezenlijkt zien. Eén bewoner had de voorkeur voor een sobere tuin met weinig beplanting, eigenlijk een vulkanisch landschap met hier en daar een plant. De andere bewoner wilde een tuin met een mediterrane sfeer: warmte en met veel planten. HNS Landschapsarchitecten maakte het ontwerp waarbij de tuin in twee delen werd gescheiden door een vijver. Tussen de twee tuinen werd in de lengterichting een erfafscheiding neergezet met twee verspringende muren gemaakt van schanskorven. De constructie is bijzonder. De bewoners voelden weinig voor een betonnen ondergrond waarop de muren rusten. Ook heien was duur. De hovenier besloot daarop palen in de grond te slaan en daarop weer palen te bevestigen. De schanskorven werden vervolgens als het ware over de palen geschoven en door de bewoners gevuld met stenen. Het geheel levert een stabiele en fraaie afscheiding op. Als bomen werden in beide tuinen sierkersen geplaatst, namelijk *Prunus subhirtella* 'Autumnalis'. De bewoner met de sobere

smaak kreeg twee meerstammige exemplaren. De buurman kreeg één enkelstammig exemplaar. In het sobere deel was het hiermee met de beplanting bijna gedaan. Als onderbeplanting werd hier nog *Euphorbia characias* neergezet en enkele grote kuipplanten. Verder zijn nog te noemen de twee soorten *Wisteria* over de draden die tussen de muur en de schanskorf zijn gespannen, het grind en een eikenhouten vlonder bij het huis. Sober dus en het lijkt een beetje op het landschap dat je aantreft op een Canarisch eiland zoals Lanzarote. De tuin van de burens biedt meer warmte dankzij de beplanting en de andere bestrating. Daar liggen bij het huis kleine keitjes waarin een zebtramotief is verwerkt. Dat motief heeft te maken met de historie van het huis. Het pad in deze tuin bestaat uit een halfverharding van fijn geel split. Duidelijk anders is de beplanting. Daarvoor is een groot vak gereserveerd met planten die in elk seizoen tonen. In het voorjaar is dat *Brunnera macrophylla* en *Euphorbia* (evenals bij de burens), in de zomer *Campanula latifolia* en *Rodgersia podophylla* en in het najaar overheersen de rode aren van *Persicaria amplexicaulis*. Het geheel samen is een tuin die een eenheid vormt, voldoende privacy geeft en de wensen van de bewoners heeft vervuld. Te noemen zijn verder de zichtlijnen vanuit de twee appartementen waardoor een indruk van de gehele tuin kan worden verkregen. Aardig detail is de uitsparing in de schanskorf waardoor contact mogelijk is als men het wil, en niet als er geen behoefte aan is. Wat in de tuin enigszins detoneert, is het schuurtje voor het gereedschap en de zitstoelen maar dat is gebeurd op uitdrukkelijke wens van de bewoners. De jury was zonder meer positief over de zeer creatieve en originele manier waarop deze tuin is vormgegeven.

Aardig detail is de opening in de schanskorf zodat de burens met elkaar kunnen praten zonder dat elkaars privacy wordt aangetast. De openingen geven ook zicht op elkaars tuin.

Winnaar van de PERSPRIJS

Oppervlakte 100 tot 400 m²

Hoveniers Bedrijf

Foto: Rens Kromhout

Vof Hoveniersbedrijf Ron van Kampen

Al bij de oplevering van de tuin in Amsterdam was het voor hovenier Ron van Kampen, hier rechts op de foto met zijn zoon Edwin van Kampen, duidelijk dat hij mee ging doen met de competitie 'De Tuin van het Jaar'. Omdat de tuin het eerste jaar te 'jong' was, is tot dit jaar gewacht. Het is voor Van Kampen een bijzonder project geweest. Dat kwam door de technische 'hoogstandjes' en het werken met twee opdrachtgevers. Vof Hoveniersbedrijf Ron van Kampen, zoals het bedrijf voluit heet, werkt voornamelijk in en rond Purmerend. Bij het bedrijf werken zeven mensen. Van Kampen is vooral actief in het particulier groen; ontwerp, aanleg en onderhoud.

Oordeel van de Jury

Op een fantastische manier is men erin geslaagd de opdrachtformulering vorm te geven. Een zeer creatieve en originele manier om twee verschillende smaken van bewoners bij elkaar te brengen in één tuin. Het geheel is uitstekend vormgegeven. De tuin past goed bij de huizen ondanks de grote diversiteit aan gebouwen in de omgeving. De tuin straalt rust uit en is in een juiste, perfecte harmonie. De ene tuin is ruim van opzet en de andere is besloten en romantisch doch beide ruimten zijn in de juiste verhouding. In iedere tuin zijn de juiste materialen toegepast, die de verschillende sferen ondersteunen. De wanden zijn van een perfecte keuze. De keuze van de beplanting is goed te noemen. Op de kunstwerken na, ontkrachten de latere toevoegingen, zoals potten en een schuurtje, het ontwerp. De tuinen zijn verschillend qua beplanting en missen hun kracht in de beplanting. De kwaliteit van de wanden, de vijverranden en de schanskorven zijn perfect. De vlonder is minder van kwaliteit. De houten randen rondom de borders zijn minder mooi. Het geheel is mooi en strak afgewerkt. Wat gevaarlijk is het stapje bij de brandtrap. Het grind in de ene tuin heeft een veel te dikke laag. Over het algemeen heeft de beplanting te weinig aandacht gekregen, vooral in de rechterside. Op enkele plekken te mager. Prachtige kwaliteit van klimmers, struiken en bomen. Jammer dat de border in de rechterside matig van plantkeuze is. Mogelijk is grondverbetering niet overal goed toegepast. De afwerking is netjes.

Het eindcijfer van de beoordeling is 8,7 punten in de categorie middelgroot met een oppervlakte van 100 tot 400 m². In deze categorie is de tuin op de eerste plaats geëindigd.

Een beeld van de tuin van bovenaf. De scheiding tussen de twee tuinen is de vijver. De twee wanden van de schanskorven staan aan weerszijden van deze smalle vijver. Een stuk van de houten vlonder is nog zichtbaar.

Beide tuinen hebben een pergola van draden die het terras overspant. Het terras van de mediterrane tuin bevat een zebra-motief. Reden is dat het pand in het verleden gekraakt is geweest en toen de zebra-panden werden genoemd.

De wanden in de tuin hebben een opvallende constructie. Op in de grond geslagen palen zijn nieuwe palen bevestigd. Vervolgens is daar de schanskorfconstructie overheen geschoven die daarna is gevuld met stenen.

Over de kwaliteit van de vijver is de jury lovend. De vijverranden zijn mooi afgewerkt.

De tuin in mediterrane sfeer kenmerkt zich door een groter plantengebruik en de warmere kleuren dan in de grindtuin. Toegepast is een halfverharding van fijn grind. Voor het terras is gebruikgemaakt van kleine steentjes.

Enige kunstobjecten zijn in de twee tuinen geplaatst.

Het zebra-motief is ook aangebracht op het huis.

Een beeld van de vijver richting het huis genomen. De vijver ligt in een T-vorm in de tuin. Er zijn geen stapstenen in de vijver aangebracht. Wel loopt een pad tegen de achterwand aan dat intussen al behoorlijk begroeid is.

Zicht op de twee tuinen vanuit de ruimte bij de brandtrap. Links ligt de sobere tuin: grind met enige planten. Rechts van de schanskorf ligt de tuin met de mediterrane sfeer.

Sterk ritme

Na bezoek aan meerdere tuinbeurzen en voorbeeldtuinen wisten de bewoners goed wat ze wilden, maar ze konden het niet in een vorm gieten. Nadat zij een voorbeeldtuin van het hoveniersbedrijf Tukkers en Ten Hoeve gezien hadden, besloten ze met dit bedrijf in zee te gaan. De hovenier ontwierp met een sterk gevoel voor ritme een moderne, strakke tuin die exact voldoet aan de wensen van de tuineigenaren.

De tuin moest een sobere uitstraling krijgen: strak en rechtlijnig, met veel grijswitte tinten en lilapaars als enige kleur. De bewoners wilden verder een 'eethoek' en een ligplek, een vijver, kunst in de tuin, een dakplataan en groen in de winter. Het onderhoud van de tuin moest beperkt blijven tot het af en toe weghalen van wat onkruid. En de auto's moesten de bewoners kunnen parkeren op het perceel. Tukkers en Ten Hoeve gingen aan de slag met de uitgewerkte wensen van de bewoners. De tuin meet 196 m² en bestaat uit een ondiepe achtertuin en een grotere zijtuin. Een voortuin is er niet, de stoep is van de voorgevel gescheiden door vaste plantenbakken. De achter- en zijtuin zijn voor een deel omheind door een stenen muur met kijkgaten. Om inijk vanaf de straatkant te beperken heeft de hovenier tegen de muur, tussen de bakstenen zuilen, gegalvaniseerde betongaasmatten in hardhouten kaders geplaatst, begroeid met *Hedera helix*. De rode stenen zuilen doorbreken ritmisch de groene vlakken van klimop. De perceelsgrens loopt aan een zijde diagonaal. Daar is vanaf de straatkant toegang tot de tuin. De hovenier heeft op die plek de parkeerplaats gesitueerd. De parkeerplek is van de tuin afgescheiden door een schutting van betongaasmat. Om op eenvoudige wijze de twee auto's te parkeren, heeft hij in een hoek van 45° op de diagonale parkeerstrook twee uitsparingen gemaakt. Deze doorbreken de diagonale lijn van de schutting wat samen met de driehoek van taxus een speels effect oplevert.

In dezelfde richting als de uitsparingen liggen drie vierkante plantvakken. Per vak is één plantensoort gebruikt: *Santolina chamaecyparissus*, *Centranthus ruber* 'Albus' en *Erysimum* 'Bowles' Mauve'. Tegen de tuinmuur aan staat *Hydrangea arborescens* 'Annabelle'. Langs de zijgevel plantte Ten Hoeve het sierlijk wuivende *Miscanthus sinensis* 'Gracillimus'. Vanuit het huis is zicht op de berging die met een kennis is gebouwd en waarvan de gevel is bekleed met hetzelfde materiaal als de gevelbekleding van het huis. De bewoners kijken vanuit de huiskamer op het ondiepe tuindeel. De zijmuur van het buurhuis en een hardhouten schutting vormen de achtergrond. Om deze te verfraaien zijn zes taxuszulen geplant in een strook met *Pachysandra terminalis* en *Hosta*. Blikvanger in de achtertuin is de strakke vijver met loden rand waarachter een kunstwerk van Ben Oldenhof uit Amsterdam een plek heeft gekregen. De vijver ligt aan twee zijden in geel taunusgrind dat contrasteert met de antracietkleurige tegels van bleykoliët (40x40 cm) en het lood van de rand. Dit split is ook gebruikt onder de dakplataan met houten pergola en licht de tuin in donkere dagen op. Voor de vijver staan drie *Yucca flaccida*, een idee van de bewoners. *Lavandula* tegen de achtergevel en *Hydrangea* tegen de tuinmuur zorgen in de zomer voor kleur en geur in de tuin.

Foto: Ferry Noordam

In de ondiepe achtertuin is de vijver het centrale element. De gele halfverharding doorbreekt de grijsstinten in de tuin en licht deze in donkere dagen op.

Oordeel van de Jury

Tukkers en Ten Hoeve hebben perfect aan de wensen van de bewoners voldaan. Resultaat is een leuke tuin die in juiste harmonie is ontworpen en een sterk ritme laat zien. De vlakverdelingen zijn goed ingevuld en originele details zijn toegepast. De tuin sluit aan op het huis en de schuur. Over de keuze van dode materialen is de jury minder lovend: redelijk, maar jammer dat grote keien zijn gebruikt. De kwaliteit van de materialen en de verwerking is goed. Iets minder enthousiast zijn de leden over de lasnaden aan de vijver en de hardhouten planken om de vijver. Boompalen zijn storend in het beeld. Daarentegen prijst de jury de hemelwateropvang. De beplanting past bij de vormgeving en het karakter van de tuin. De verschillen in bladtextuur zijn mooi. De jury mist bomen in de tuin en vindt de taxushaag te laag waardoor er geen beslotenheid is.

De tuin eindigt met een 8,3 op de derde plaats in de categorie middelgroot (100 tot 400 m²).

Hoveniers Bedrijf

Foto: Ton Kruthof

Tukkers en Ten Hoeve

Het hoveniersbedrijf Tukkers en Ten Hoeve in Zwolle wordt gerund door René ten Hoeve en zijn partner Monique Tukkers. Zij hebben drie medewerkers in dienst en hun bedrijf richt zich voor 95% op ontwerp en aanleg van particuliere tuinen. De onderhoudswerkzaamheden beperken zich tot de voor- en najaarsbeurten van de tuinen die zij hebben aangelegd en tot twee bedrijfstuinen. Ten Hoeve zag twee jaar geleden de winnende tuin van de eerste tuinencompetitie en vond dat deze ruimte met „blik en steen met een plantje” weinig wegheeft van een tuin. „De tendens van overwaardering van dode materialen vind ik pertinent verkeerd, maar dan moet ik ook aantonen hoe het wel kan. Vandaar mijn deelname aan de Tuin van het Jaar 2002. In mijn ingezonden tuin ligt weliswaar veel bestrating maar er is ook het nodige aan groen. Voor mij is een beplantingsplan net zo belangrijk als de vormgeving van de tuin”, legt de hovenier uit.

Oppervlakte 100 tot 400 m²

Tegen de stenen muur met kijkgaten plaatste de hovenier kaders van betonstaalmat waartegen klimop groeit. Het bevordert de privacy in de tuin en vormt de groene achtergrond voor de *Hydrangea arborescens* 'Annabelle'.

De *Yucca Flaccida* naast de vijver is een idee van de bewoners. De opgaande vorm van *Yucca* contrasteert met het horizontale vlak van de vijver.

De parkeerstrook langs de tuin. Door uitsparingen te maken in de afscheiding is plaats voor twee auto's.

De berging, afgestemd op de architectuur van het huis.

De dakplaat wordt in vorm begeleid door een hardhouten pergola. Nu valt het houten verticale element nog sterk op, in de toekomst zal de boom de pergola meer aan het oog onttrekken.

Het plantgebruik in de tuin is krachtig, een enkele plantensoort per plantvak. Langs de zijgevel plaatste Ten Hove het sierlijke gras *Miscanthus sinensis* 'Gracillimus'.

Langs de afscheiding met het buurhuis staan taxuszuilen in *Pachysandra terminalis* en *Hosta*. Drie potten met lavendel sieren het terras op. Het tuinstel bestaat uit stoelen van Philippe Starck, de tafel is van een Italiaanse ontwerper.

Het kunstwerk bij de vijver is van Ben Oldenhof uit Amsterdam.

Winnende tuin

De 'Tuin van het Jaar 2002' is aangelegd door Hoveniersbedrijf Harry Esselink in De Heurne. De jury waardeerde de tuin met 9,3 punten. Meer over deze tuin op pagina 28.

Optimale integratie

Renovatie van een tien jaar oude tuin van circa 360 m² met hergebruik van zoveel mogelijk oude materialen en bomen passend bij de moderne architectuur van het huis. Dat was de opdracht die Jan Nickmans van Intratuin van zijn opdrachtgevers kreeg. Het bedrijf maakte een tuin die een voorbeeld is van optimale integratie tussen tuin en omgeving.

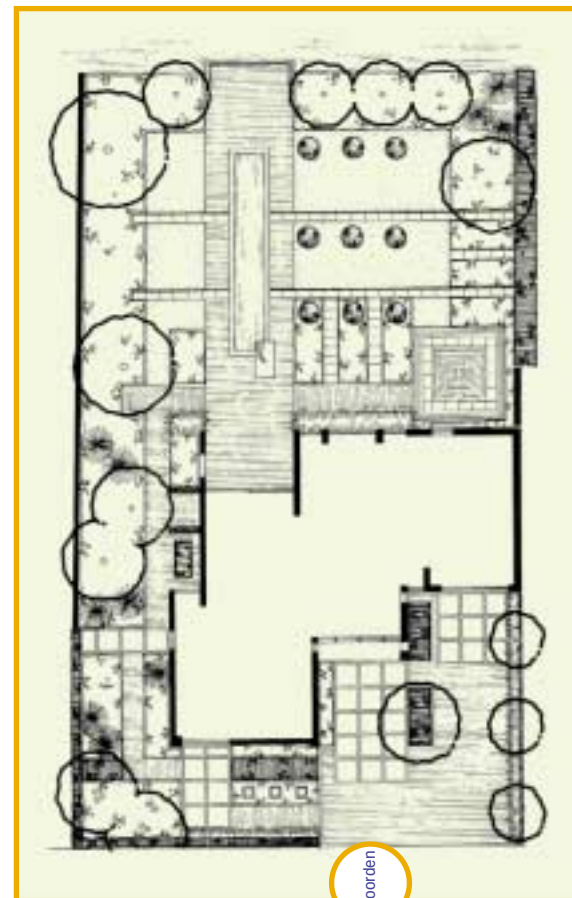
Een natuurlijk slootje scheidt de tuin van het achterliggende weidelandschap. Hoewel de gemiddelde Nederlander graag op een vlinder aan het water zit, het liefst half over de sloot heen, wilde de vrouw des huizes dat pertinent niet. Intratuin ontwierp daarom een vlinder op niveau die optisch overgaat in het landschap. Doordat de sloot lager ligt dan het niveau van de tuin vormt het een onzichtbare barrière tussen tuin en weiland en lijkt de tuin groter dan deze in werkelijkheid is. Anderzijds zorgt de sloot voor verrassing als je naar de achterkant van de tuin loopt. Vier knotwilgen markeren de overgang van tuin naar landschap.

Het perceel heeft een niveauverschil van 2,60 m. Dit is opgevangen door de tuin, over nagenoeg de hele breedte, in drie niveaus als een trap af te laten lopen naar de sloot. Het laatste deel bij de sloot is een talud begroeid met *Hedera helix* 'Arborescens', *Hedera helix* 'Hibernica' en *Carex morrowii* 'Variegata'. Vanaf de schuifpui loopt een kamerbrede vlinder als een bruinigrijze looper naar het achterliggende landschap. De breedte van de woonkamer wilde de ontwerper doortrekken naar de tuin. In de vlinder is een strakke vijver met zinken rand aangelegd. Een kunstwerk dat dienst doet als waterelement ligt op een hoek van de vijver. Haaks op het vlinderterras leidt een klinkerpad naar een tweede terras voor het huis. De klinkers zijn hergebruikt. De overige verharding in de tuin bestaat uit grauwwake split. Het klinkerpad is gescheiden van de achtergevel door een strook *Carex morrowii* 'Variegata'. Aan de andere kant van het pad zijn drie rechthoekige plantvakken gesitueerd met aan de kop drie taxusbollen. De drie bollen worden per niveau herhaald. Tussen de plantvakken ligt een rij Oudhollandse tegels. De vakken zijn onlangs beplant met paarse lavendel op verzoek van de tuineigenaresse. De oorspronkelijk witte lavendel vond ze te weinig kleur geven aan de tuin. De achtertuin wordt aan de ene kant afgescheiden door een stenen muur en schutting waarvoor een heestervak gecombineerd met bamboe, grassen en bodembedekkers ligt. De andere kant van de tuin is afgescheiden met een coniferen haag. Hiervoor zijn drie obelisk geplaatst in een kader van *Buxus*. De obelisk bieden steun aan *Rosa* 'New Dawn', *Rosa* 'Veilchenblau' en *Rosa* 'Nevada'. Intratuin heeft de *buxus*planten uit de oude tuin hiervoor gebruikt. Wat opvalt in de beplanting zijn de sterk architectonische accenten. Weinig kleur, sterke doorvoering van enkele plantensoorten, afwisseling door verschillen in bladvorm en textuur, veel verticale lijnen door gebruik van bamboe en grassen en herhaling van de boltaxussen. De achtertuin is via een pad met de zijtuin en de voortuin verbonden. De voortuin is dit voorjaar aangelegd en maakt geen onderdeel uit van de tuinenwedstrijd. Door gebruik van dezelfde materialen als in de achtertuin vormen de drie tuinen een geheel.

Foto's: Ferry Noordam

De vijver is het centrale element in de tuin en vormt de zichtas naar het achterliggende weidelandschap. Omdat het slootje door het hoogteverschil in de tuin niet zichtbaar is vanuit het huis, is het alsof tuin en landschap een eenheid vormen.

Hoveniers Bedrijf

Foto: Jan Zandee

Intratuin Groenprojecten

Intratuin Groenprojecten in Vught neemt dit jaar voor de derde keer deel aan de wedstrijd 'Tuin van het Jaar'. „We willen graag weten wat vakgenoten van onze tuinen vinden. Je kan het zien als feedback op ons werk. Daarnaast geeft het natuurlijk ook free publicity”, verwoordt Raoul Hagenbeek, bedrijfsleider bij Intratuin, de deelname aan de competitie. Intratuin Groenprojecten bestaat uit veertien man. Jan Nickmans is ontwerper bij het bedrijf en de ingezonden tuin is ook van zijn hand. De achter- en zijtuin zijn aangelegd onder leiding van Peter van der Biesen. Intratuin Groenprojecten werkt voor 99% in aanleg en onderhoud van particuliere tuinen. De meeste tuinen die het bedrijf heeft aangelegd worden een à twee keer per jaar door de hoveniers onderhouden. „Zo blijven we betrokken bij de ontwikkeling van de tuinen”, aldus Hagenbeek.

Oordeel van de Jury

Een mooi, creatief en origineel ontwerp waarbij goed gebruik is gemaakt van de bestaande materialen. De tuin is erg open en geeft daardoor een mooi uitzicht op de omgeving. Huis, tuin en omgeving lopen in elkaar over. De tuin is qua kleurstelling en vormgeving harmonisch en in balans. De jury vindt dat de keuze van oude materialen mooi en goed op elkaar is afgestemd. Het waterelement wordt als zeer fraai bestempeld. De ligging en het ontwerp van de vijver is sterk maar het is wel jammer dat de zinken soldeerranden niet zo mooi zijn afgewerkt. De vlinders zijn perfect gemaakt, alleen zijn de palen van het hekwerk op de vlinder wat wiebelig. De verwerking van het straatmateriaal is prima met hergebruik van materialen. Minder enthousiast zijn de juryleden over de aanplant van de bomen: de platan staat te dicht bij de *Catalpa*. Hoewel kwalitatief goede planten zijn gebruikt, waardeert de jury sommige plantencombinaties minder. De toepassing is algemeen goed te noemen. Storend zijn de duidelijk zichtbare plantenbakken in de vijver.

Het eindcijfer is 8,6. In de categorie middelgroot (100 tot 400 m²) is de tuin als tweede geëindigd.

Oppervlakte 100 tot 400 m²

Vanaf de balkonvlonder kijk je richting het huis en de zijtuin. De niveauverschillen in de tuin zijn opgevangen door treden van Oudhollandse trapelemen-ten. De vlakken zijn opgevuld met grauwacke split. De vijver ligt in het verlengde van de schuifpui van het huis.

Wat opvalt in de tuin is de herhaling en eenheid van mate-rielen. De taxusbollen die op ieder niveau terugkomen, de drie gelijke plantenvakken met lavendel, de knotwilgen op de scheiding met het landschap en de toepassing van her-gebruikte, grijze betonklinkers en Oudhollandse tegels.

De zijtuin. Ook hier gebruik van dezelfde materialen als in de achter- en voortuin waardoor eenheid en rust ontstaat. Tus-sen de afscheidingen van gegalaniseer-de betonstaalmatten met *Hedera helix* staan de afvalcontainers.

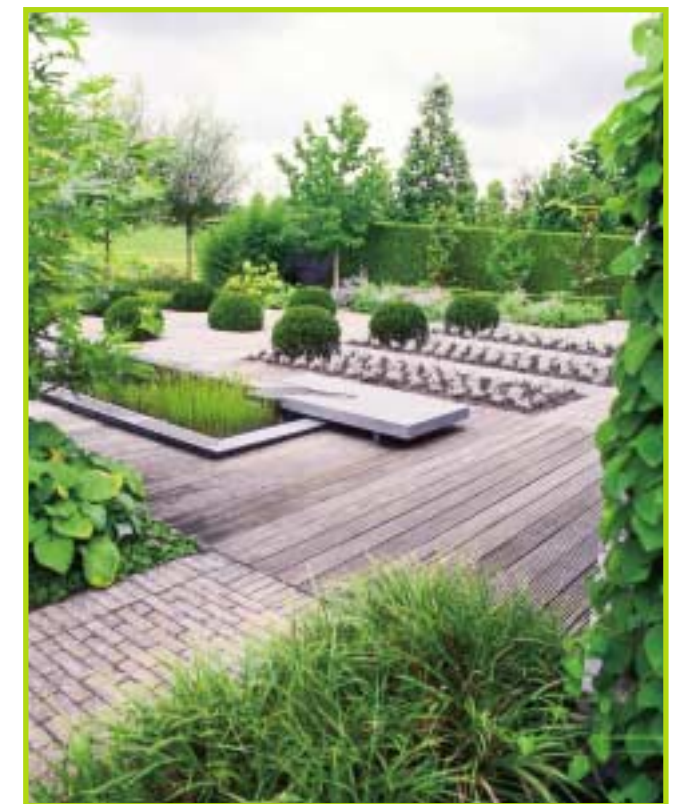

Zicht op de constructie van de vlonder die met hoge palen wordt onder-steund. Het steile talud is begroeid met klimop.

Aan de ene kant is de tuin van de buurtuin afgescheiden door een coniferenhaag. Daarvoor plaatste Nickmans drie buxus-carrés waarin obeliskken staan van geroest staal begroeid met rozen. De beplanting daarvoor bestaat uit *Geranium endressii* en *Perovskia atriplicifolia* 'Blue Spire'.

De vlonder die weliswaar hoog boven het maaiveld uitsteekt maar op gelijke hoogte ligt als het huis, vormt het balkon naar het weidelandschap. Aan het einde van de dag kunnen de bewoners op deze plek nog van de zon genieten. Grijze potten van keramiek sieren het terras op.

Overzicht van de tuin genomen vanuit de zijtuin. Klinkerbestrating en vlonder con-trasteren qua textuur met elkaar maar lo-pen tegelijkertijd qua kleurstelling in elkaar over. Op de voorgrond een plant-vak met *Carex morrowii* en *Aristolochia durior* die tegen de voorgevel groeit.

De eigenaren van de Tuin van het Jaar 2002 wens-ten een rustige tuin met een duidelijke lijnvoering maar niet te clean. Hovenier Harry Esselink paste voornamelijk hagen en gras toe en werkte met hoogteverschillen. Resultaat is een gelaagde, minimalistische tuin volledig in harmonie met woning en omgeving

Foto's: Ferry Noordam

Stilmakende

harmonie

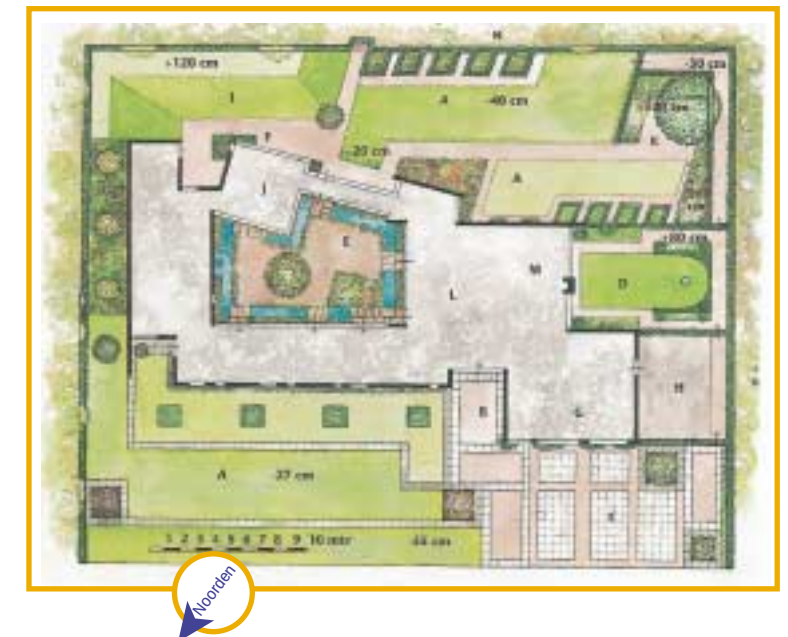
Met de aanbouw van een serre aan de patiobungalow in 1989, moest ook de tuin (876 m²) op de schop. Voor de bewoners stond voorop dat huis en tuin in harmonie moesten zijn, „dat krijg je als je de architect, de interieurarchitect, de aannemer en de tuinontwerper vanaf het begin met elkaar laat optrekken zodat ze elkaar kunnen inspireren”, leggen de eigenaren uit. De serre werd het verbindende element tussen het woon- en slaapgedeelte van de bungalow en zo ontstond een binnentuin. Vanuit het hele huis is zicht op deze patiotuin, en door de glazen constructie van de serre is eveneens contact met de achtertuin. Esselink creëerde een eiland in de binnentuin. Het terras is rondom van het huis afgescheiden door een vijver. Grote flagstone tegels verbinden de deuren van de woning met het eiland. *Pyrus salicifolia* 'Pendula' en *Platanus acerifolia* en twee plantvakken omhaagd door *Buxus* sieren de binnentuin op. De architectuur van het huis is strak en hoekig wat terugkomt in de lijnvoering van de tuin. Het huis geeft rondom zicht op de tuin zodat de bewoners deze optimaal vanuit de woning kunnen beleven. Omdat het huis verschillende kamers kent met een eigen sfeer trok Esselink dit door naar buiten. Door het plaatsen van hagen zijn tuindelen ontstaan met een eigen karakter zonder dat de eenheid in de tuin verloren is gegaan. Dit heeft de hovenier weten te bereiken door sober materiaalgebruik en het consequent doorvoeren van dode materialen en beplanting: gebakken kleiklinkers voor de paden, hagen van *Buxus* en *Fagus sylvatica* en enkele karakteristieke bomen als *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst' en *Aesculus mutabilis* 'Induta' voor de groene structuur, grote gazons voor de rust en betonnen U-elementen om de hoogteverschillen in de tuin op te vangen.

Zowel de voor- als achtertuin is in lagen opgebouwd. De voortuin loopt in drie lagen op naar het huis dat vervolgens het logische vierde niveau vormt. U-elementen vangen de niveauverschillen op en contrasteren met het groen van het gras. Aan beide uiteinden van het tweede niveau heeft de hovenier twee rode Japanse esdoorns geplant in een bed van *Pachysandra terminalis*. Voor de gevel staan vijf *Pyrus salicifolia* in bolvorm, en aan de zijkant van de voortuin drie rode beukenzuilen. De achtertuin loopt over in het bos. Ook dit heeft Esselink bereikt door opeenvolging van lagen in de tuin. Daarnaast zorgt de gelaagdheid voor dieptewerking in de ondiepe doch brede achtertuin. Niveau maaiveld is een gazon dat overgaat in een talud. Bovenop het talud zijn banen van betonbanden verwerkt waardoor het hoogteverschil nogmaals benadrukt wordt. Het grastalud loopt over in een haag waarachter een strook met onder meer vlier is aangeplant. Deze vormt de overgang naar het bos. De achtertuin heeft twee terrassen: het terras bij de serre en het avondterras met plataan waar de bewoners genieten van de laatste zonnestralen. Achter het avondterras is een klinkerpad aangelegd dat aan beide zijden door hagen is omgeven. „De niveauverschillen en de spannende plekjes die ontstaan door de hagen maken de tuin een paradijs voor onze kleinkinderen. Ze kunnen hier heerlijk rondfietsen en zich verstoppert”, vertellen de tuineigenaren naar volle tevredenheid. De stilmakende harmonie in de tuin en de herhaling van de mooie karaktervolle materialen leverden de titel 'Tuin van het Jaar 2002' op. Een sprekend voorbeeld van hoe je met veel groen een sterk architectonische tuin kan ontwerpen die na dertien jaar nog steeds uitdagend en spannend is. ●

Oordeel van de Jury

In de opdrachtformulering is de hovenier volledig geslaagd. In het ontwerp hebben alle wensen een plek gekregen. De tuin kenmerkt zich door een perfecte vlakverdeling, balans tussen omgeving en huis, en ritme en harmonie in vormgeving en in materiaalgebruik. De toegepaste dode materialen zijn niet alleen mooi en karaktervol, maar ook van goede kwaliteit en in het algemeen goed verwerkt. Hier en daar is de oprit verzakt en loopt de bestrating wat weg. De hagen zijn schitterend verzorgd. Overigens is in de hele tuin stijlvol en prachtig plantmateriaal gebruikt. Het ondersteunt het totale karakter van de tuin. De inboet geeft een iets vertekend beeld, doch het geheel is perfect aangelegd en onderhouden. Bij plaatsing van enkele bomen, onder andere de krentenboom en de schijnbeuk, zet de jury vraagtekens. Het ontwerp was destijds vernieuwend en na dertien jaar is het nog steeds uitdagend en origineel. Volgens de jury een voorbeeld van hoe je met veel groen een tuin kan ontwerpen en aanleggen. Groen minimalistisch met een stilmakende harmonie.

De tuin kreeg een 9,3 en werd daarmee niet alleen de hoogste in de categorie tuinen vanaf 400 m², maar behaalde eveneens de eervolle titel 'Tuin van het Jaar 2002'.

Noorden

Hoveniers Bedrijf

Foto: Willem Hissink

Harry Esselink

Hoveniersbedrijf Harry Esselink is gevestigd in De Heurne (gemeente Dinxperlo). Het bedrijf bestaat 27 jaar en heeft inmiddels vijftien mensen in dienst. Harry Esselink is eigenaar van het gelijknamige bedrijf en heeft dertien jaar geleden de deelnemende tuin ontworpen. „Het mooie aan deze tuin is dat er in al die jaren door de eigenaren niets is in veranderd. Hij is nog origineel en dat betekent toch waardering voor je werk.” Het hoveniersbedrijf onderhoudt de tuin. Overigens verzorgen de hoveniers van Esselink alleen tuinen die het bedrijf zelf heeft aangelegd. De verdeling aanleg - onderhoud is ongeveer fifty-fifty.

Winnaar
Tuin van het jaar 2002

Oppervlakte vanaf 400 m²

De serre scheidt de binnentuin van de achtertuin maar het contact met de achtertuin blijft door de transparante constructie van de serre wel behouden. De vijver ligt als een grachtje rondom het terras.

Hagen zijn gebruikt om de tuin zowel verticaal als horizontaal te geleiden; een voorbeeld hoe met een groene structuur een sterk architectonische tuin kan ontstaan. En voor de kleinkinderen zijn er voldoende verborgen plekjes om in te spelen.

Het groen in de voortuin is sober en heeft een sterk architectonische werking door de grasvlakken, herhaling van de vijf grijsbladige *Pyrus salicifolia* en de zuilen van rode beuk.

Vanuit de serre loopt een pad richting de haag. Hierin is een uitsparing gemaakt waar een oude olijfpot uit Spanje als aandachtstrekker een plek heeft gekregen. De pot wordt 's avonds verlicht.

De *Pyrus salicifolia* 'Pendula' (foto rechts), een treurvorm, wordt gesnoeid tot aan het raster waardoor ruimte blijft om in de schaduw onder de boom te zitten. De andere boom in de binnentuin is een plataan (foto boven). In het buxuscarré staan witte cosmea en Siberische edelweiss.

De tuin vanaf het talud. Om het hoogteverschil te benadrukken is in het gras een strook van betonbanden aangebracht. Op de achtergrond het avondterras en voor de serre de *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst'.

Zicht op de serre vanuit de achtertuin. Twee buxusbollen markeren de trap naar het grasveld. Esselink werkte hier met niveauverschillen om de ondiepe tuin meer spanning te geven. Fraai is de contrasterende combinatie van de gebakken kleiklinkers en de betonnen U-elementen.

Een tuinkamer aan de zijkant van het huis. Ieder tuindeel roept een andere stemming op. Ook hier is gelaagd groen gebruikt. Het beeld is naar Engels ontwerp en heeft de familie cadeau gekregen.

Het avondterras. Ook hier bestaat de bestrating uit gebakken kleiklinkers. Een plataan zorgt voor schaduw. Het terras is omgeven door een dubbele haag waartussen een pad loopt.

Ondanks de ruime aanwezigheid van water ontbreekt dit element niet in deze tuin. Het water is in de tuin gehaald door vlonders te plaatsen boven het water. De vlonders worden afgewisseld met lage beplantingsvakken. Als beplantingskleur is onder meer rood/roze gekozen.

Foto's: Gerdien de Nooy

Formeel en natuurlijk

Het uitzicht over de plassen moet behouden blijven. Dat was de uitdrukkelijke wens van de bewoners van dit huis aan de Nieuwkoopse plassen. Dat uitzicht is inderdaad uniek, een prachtig vergezicht op een uitgestrekte plas. Om die reden werd door de ontwerper van Van der tol in Amsterdam afgezien van hoge bomen, struiken en tuinkamers. Wel hadden de bewoners een voorliefde voor bouwkundige elementen als muren en trappen, wilden ze niet te veel gazon en zagen ze graag een pergola en een vijver. Die laatste wens leefde ondanks de ruime aanwezigheid van water. Met dit wensenlijstje ging de ontwerper aan de slag. Gekozen werd voor een formeel deel bij het huis met een groot terras van natuursteen. Het formele karakter van de tuin wordt voortgezet in een lager gelegen tuin-deel grenzend aan het terras. Een gemetselde trap leidt naar een strak gazon waar op de hoeken buxus staan. Het pad om het gazon bestaat uit halfverharding van grind. Naast het formele deel (vanuit het huis gezien links) liggen vlonders boven een waterpartij. Hier is de plas als het ware naar binnen gehaald. De houten vlonders worden afgewisseld met plantvakken vol lage beplanting. Verder naar de zijkant ligt het schiereiland dat uitloopt naar de plas en waarop bomen staan. De tuin

loopt dus over van een formeel deel, via een waterpartij naar het natuurlijk ogende schiereiland. In deze hoek van de tuin ligt ook gazon.

In de hele tuin is laagblijvende beplanting toegepast om het uitzicht vrij te houden. Als belangrijkste kleuren is gekozen voor blauw, wit, roze en karmozijnrood, ook weer op uitdrukkelijke wens van de bewoners. De keuze voor blauw vormde een discussiepunt tussen ontwerper en opdrachtgever. Voor de ontwerper was het de vraag of blauw moest worden toegepast tegen de achtergrond van de waterplas. Uiteindelijk is toch hiervoor gekozen maar wel in combinatie met de eerdergenoemde kleuren.

Een belangrijk element is de pergola bij het huis. Deze pergola is uitgevoerd in een zware, houten constructie die bevestigd is aan de vloer. Hier bevindt zich ook de toegang tot de voortuin. In dit deel overheerst het formele karakter waarvoor dicht bij het huis is gekozen. Voor de jury is de ontwerper goed geslaagd bij de uitwerking van de opdracht. Wat wel wordt gemist, is de overgang naar het landschap. Het was beter geweest als nog was gekozen voor de aanleg van een moerasgebied. Wat het gebruik van dode materialen betreft, is de jury vol lof. De aanleg is prachtig, de constructie goed en het metselwerk mooi.

De wensen van de bewoners zijn veelomvattend. Zij hebben een voorliefde voor Engelse tuinen en formele vormen. Deze elementen moeten samen met het landschap een plek krijgen.

Oppervlakte vanaf 400 m²

Hoveniers Bedrijf

Foto: Ferry Noordam

Van der tol BV

Van der tol BV in Amsterdam laat zich, wat betreft bedrijfsactiviteiten, niet in één term omschrijven. Het bedrijf is verdeeld in acht afdelingen: tuinarchitectenbureau, terreininrichting, bestrating/riolering/drainage, beheer en onderhoud, daktuinen en vegetatiedaken, particulieren, boomverzorging en interieurbeplanting. Bij het bedrijf werken in totaal 140 medewerkers. Op de foto staan Rob Rous (links), die betrokken is geweest bij de aanleg, en directeur Rob Franken. De tuin in Nieuwkoop is een gezamenlijke activiteit van het tuinarchitectenbureau en de afdeling particulieren waar tien mensen werken. Met de tuin wil Van der tol laten zien dat het bedrijf ook mooie particuliere tuinen maakt. Over deze tuin is het bedrijf enthousiast omdat sprake is van een goede samenwerking tussen architect en opdrachtgever, en het resultaat geworden is wat vooraf werd verwacht. Wel zijn tijdens de uitvoering zaken aangepast. Zo is de vlonderpartij groter geworden dan de bedoeling was.

Oordeel van de Jury

De hovenier is goed geslaagd in de uitwerking van de opdrachtformulering. De sfeer van de tuin sluit echter niet aan bij de omgeving. Het samenvoegen van de Engelse tuin en de vlondertuin werkt onrustig, wat wordt versterkt door de beplanting. Het vergezicht is niet in het ontwerp opgenomen. Het water is mooi naar binnen gebracht en het terras is zeer fraai en goed ingericht. Het geheel past goed bij het huis. Echter, de overgang naar het landschap is onvoldoende. De tuin eindigt te abrupt; een moeraszone wordt bijvoorbeeld gemist.

De keuze van de dode materialen is weloverwogen en mooi, maar er is wel veel natuursteen gebruikt. Pergola en vlonders zijn een goede keuze. De kwaliteit van de dode materialen is goed te noemen en ze zijn op de juiste plek toegepast. Goede constructies en prachtig mooi metselwerk. Het geheel is prima verwerkt. De aansluiting met het klinkerpaadje is niet overall even goed. De vlonderplanken zijn te licht van kwaliteit, zeker de schroeven zitten te ver uit elkaar.

De op- en afstappen zijn duidelijk vormgegeven. De vlonders zijn mooi en de trappen lopen goed. De keuze van de beplanting is redelijk te noemen, met te kleine groepen, waardoor het geheel te rommelig wordt. Er is een grote verscheidenheid aan beplanting met heel veel kruidachtige planten. Voor de rust hadden ook bladplanten en bomen gebruikt kunnen worden. Het gebruik van grind rond knotessen is geen goede keuze. Er is een mooi, strak gazon, waarin prachtige, ronde buxusbollen zijn verwerkt. De beplanting is met zorg verwerkt, maar met hier en daar wat weinig spanning. Mogelijk door een bemestingsprobleem zijn een aantal planten geel. De tuin heeft mooi afgewerkte, goed omzoomde, verzorgde borders.

Het eindcijfer van de beoordeling is uitgekomen op 8,1 punten in de categorie groot met een oppervlakte vanaf 400 m². In deze categorie is de tuin op de tweede plaats geëindigd.

Hoewel de bewoners niet te veel gazon wilden is een gedeelte van de tuin wel met gras aangelegd. Dit gazon ligt achter het formele buxusgedeelte en sluit aan op het water.

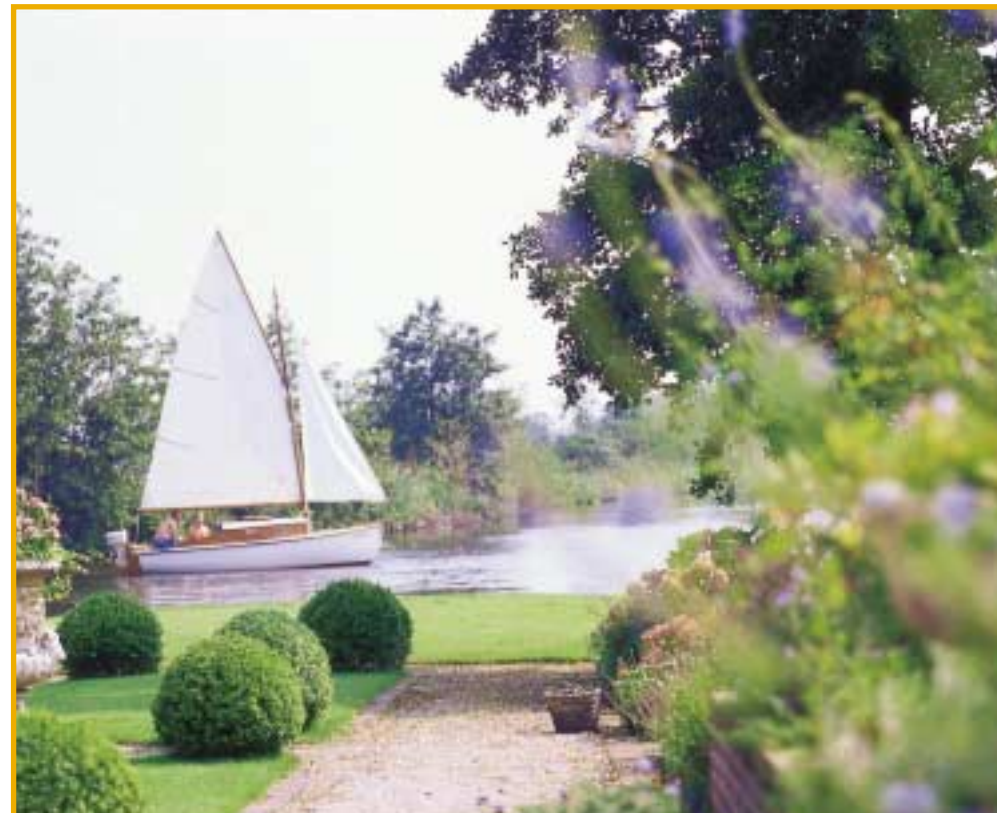

Leuk detail is de vlinder die om de boom is gelegd.

Zicht vanaf de zijkant van de tuin richting het terras. Het beeld toont de rijke beplanting die is toegepast.

Het uitzicht is uniek. Om dit te behouden zijn weinig bomen aangeplant en zijn geen tuinkamers aangelegd. Daarmee is een fraaie open tuin gemaakt.

Op deze plek komt het water de tuin binnen. Dit gedeelte vormt min of meer de overgang van het formele naar het natuurlijke gebied.

De tuin biedt plek voor de aanleg van een boot en ook kan een duik in de plassen worden genomen.

De tuin omvat een formeel deel direct bij het terras. Vanaf dat terras is uitzicht op het natuurlijker gedeelte van deze tuin. Dit ligt op een schiereiland waar ook een vlinder is gemaakt.

De bewoners hebben een duidelijke voorliefde voor bouwkundige elementen. Die zijn in de tuin ruimschoots aanwezig. Een terras van natuursteen, gemetselde muren en een zwaar uitgevoerde pergola zijn enkele voorbeelden.

Het terras biedt uitzicht op de plassen. Aansluitend op het terras ligt in de richting van het water het symmetrische, formele gedeelte: gazon, buxusvormen en grind.

Winnaar van de PERSPRIJS

Door de ogen van de consument

Voor de eerste keer in de hovenierstuinencompetitie is een persprijs uitgereikt aan één van de genomineerden. De tuin van hovenier Ron van Kampen uit Purmerend en HNS Landschaps-architecten in Amsterdam stak met kop en schouders boven de andere tuinen uit volgens de persjury en won. Hoe beoordeelden de juryleden de tuinen en hoe hebben ze de dag van de jurering ervaren?

Twee winnaars in een competitie. De een naar het oordeel van de vakjury de andere naar de mening van de persjury. „Dat is nou juist het leuke”, zegt Daniëlle Nauman van het Hoveniers Informatiecentrum (HIC) en mede-organisator van De Tuin van het Jaar 2002. „We hebben de persjury ingesteld om eens met een andere blik, die van de consument, naar de tuinen te kijken. De promotie van het vak naar de consument via de bladen woog weliswaar zwaarder, maar dat kan je op verschillende manieren invullen. Contact met deze bladen was er al eerder.” Het HIC peilde verschillende tuinjournalisten en tuinfotografen voor deelname aan de persjury. Fotograaf Henk Dijkman, hoofdredacteur van De Tuin Exclusief Lineke Eerdmans, freelance journalisten Loes Langendijk en Thea Seinen, en eindredacteur van Groei en Bloei Marja van Rooij wilden meewerken aan de jurering. Het leek hen een inspirerende klus en verrassend om nieuwe tuinen tegen te komen. Het uitwisselen van gedachten over de tuinen met vakcollega's werd als andere reden genoemd voor deelname. Ook een andere manier van aandacht voor het eigen blad en dichterbij betrokken zijn bij de competitie waren motivaties van de juryleden.

Nuances

De eerste bijeenkomst van de persjury was bij het HIC in Bunnik. Na beoordeling van foto's en ontwerpen van de zes genomineerde inzendingen, kozen de juryleden drie tuinen om ter plaatse te beoordelen. De reden was een praktische. Ze hadden maar één dag om de tuinen te bezoeken en aangezien de tuinen verspreid over het land liggen en ze de jurering als een serieuze opgave zagen, waren drie tuinen het maximaal mogelijke. Daarnaast vonden alle juryleden dat deze tuinen qua vormgeving en aansluiting op de omgeving de mooiste waren. Ze selecteerden de tuin van

Ron van Kampen in Amsterdam, die van Monique Tukkers en René Ten Hoeve in Zwolle en de tuin van Harry Esselink in Doetinchem. Tijdens de bijeenkomst zijn ook de beoordelingscriteria vastgesteld. Dit gebeurde samen met de voorzitter van de Vaste Keuringscommissie (VKC), Gerard de Wagt, om de criteria van vak- en persjury in grote lijnen op elkaar af te stemmen maar ook om hierin nuances aan te brengen. Naast de wensen van de bewoners, de kwaliteit en verwerking van dode materialen en beplanting, en vormgeving en aansluiting op huis en omgeving, voegde de persjury 'beleving' toe als punt van normering. Als bladmakers letten de juryleden wat meer op sfeer, uitstraling en originaliteit en minder op de afwerking van de tuinen. Want de lezer van de tuinbladen moet ideeën kunnen opdoen en door de tuinen geïnspireerd raken. Met de smaak van de consument werd dan ook rekening gehouden bij de beoordeling. Maar met tuintrends hebben de tuinjournalisten niet zoveel op. Belangrijker is of de tuin past bij de tuinbezitters en of zij erin kunnen doen wat ze voor ogen hadden: „De een wil lekker tutten en met planten spelen, de ander wil dat de tuin een afspiegeling is van het maatschappelijk welzijn”, legt Langendijk uit.

Sfeer

Op een hete zomerse dag in juli stapten de juryleden op de bus in Utrecht die hen naar de tuinen bracht. De Wagt ging vanuit de organisatie als juryvoorzitter met hen mee. „Hij is er goed in geslaagd om structuur en eenheid aan te brengen in onze beoordelingscriteria”, vertelt Seinen. „We kijken toch allemaal met een andere lezer in ons achterhoofd”, vult Dijkman aan. Voor de meeste juryleden was de tuin in Amsterdam een duidelijke winnaar. „Je weet even niet wat je overkomt als je deze tuin binnenstapt”,

Oordeel van de persjury

Een zeer knap, strak en modern ontwerp. Ondanks twee opdrachtgevers is het ontwerp overeind gebleven. De verdeling van de ruimte is goed, fraai is de doorlopende vijver. Er zijn uitgekiesde materialen gebruikt die het ontwerp versterken. De tuin geeft veel privacy en het maximale aan ruimte is eruit gehaald, geheel in overeenstemming met de wensen van de bewoners. Ook past de tuin goed bij de woning. De huizen in de omgeving zijn niet storend, want alle aandacht is op de tuin gevestigd. Een verrassend ontwerp in zo'n drukke straat.

De jury waardeerde de tuin met een 8,8 en daarmee is deze tuin de winnaar van de persprijs geworden.

De tuin van Ron van Kampen uit Purmerend oogstte de hoogste waardering in de beoordeling van tuinjournalisten.

Foto: Ferry noordam

Foto: Ton Kastermans

De persjury: (vlnr) Thea Seinen, Henk Dijkman en Loes Langendijk. De andere leden van de jury, Lineke Eerdmans en Marja van Rooij, staan niet op de foto.

Erkenning voor het werk

De doelstelling van de tuinencompetitie, het promoten van het vakgebied, is helder voor iedere deelnemer. Maar wat levert de titel 'Tuin van het Jaar' de winnende hovenier op en waar wordt deze mee geconfronteerd na afloop van de wedstrijd? De redactie van Tuin&Landschap vroeg het aan de winnaars van 2000 en 2001.

Trots

Intratuin Groenprojecten neemt al drie jaar deel aan de tuinencompetitie. Het eerste jaar van deelname viel de patio in de prijzen en werd 'Tuin van het Jaar 2000'. Raoul Hagenbeek, bedrijfsleider, en Jan Nickmans, tuin- en landschapsarchitect vinden de wedstrijd een bijzonder goed initiatief om het hoveniersvak onder de aandacht te brengen van het publiek. Een goede bijkomstigheid is volgens hen dat het werk door collega's op een kritische wijze wordt bekeken. De daaruit voortvloeiende op- en aanmerkingen zien zij als een leerproces. „Het spreekt wellicht voor zich dat we ook meedoen omdat we trots zijn

op het gemaakte werk. De prijs is voor ons bedrijf een bevestiging dat ons werk gewaardeerd wordt”, aldus de beide heren. Ook zijn zij van mening dat de drempel voor deelname laag is: „Je hoeft er niet veel energie in te steken.”

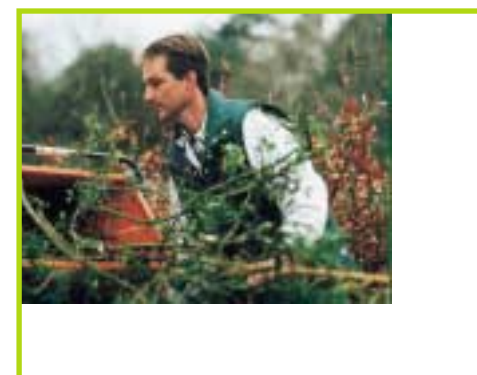
Voordat zij een tuin inzenden, vragen Hagenbeek en Nickmans aan alle medewerkers welke tuin voor inzending in aanmerking komt. „Dan worden er nogal wat suggesties gedaan en dat leidt wel tot discussies.” Als de keuze is gemaakt, leggen ze contact met de opdrachtgever, want „deze moet er wel voor in zijn”.

De opdrachtgevers van voorgaande jaren vonden het een eer dat hun tuin mocht meedingen naar de prijs. De benodigde tekeningen worden vervolgens uit het archief gevist en naar de commissie gestuurd. Vlak voordat de jury langskomt zetten de medewerkers de puntje op de 'i'. Meer is niet nodig want Intratuin Groenprojecten heeft de ingezonden tuinen ook in onderhoud.

Wel verbaast het de bedrijfsleider en de ontwerper dat ondanks de lage drempel relatief weinig tuinen van hoge kwaliteit worden ingezonden. „In ons land worden immers zoveel mooie tuinen gemaakt. We zien de makers van deze tuinen dan ook graag deelnemen omdat we ervan overtuigd zijn dat de competitie veel goeds doet.”

De organisatie van de tuinenwedstrijd door het HIC verloopt goed, vinden Hagenbeek en Nickmans. „De folder en de brieven zijn duidelijk en goed verzorgd. We worden op gezette tijden geïnformeerd over de voortgang van de wedstrijd. Ook van onze opdrachtgever kregen we steeds bericht dat alles zo goed en stipt verliep. Een perfecte communicatie dus.”

Het winnen van de wedstrijd betekende voor het bedrijf veel free publicity. „We zijn zelfs op televisie geweest”, vertelt Hagenbeek met gepaste trots. „Het draagt bij aan de wijze waarop we ons bedrijf in de markt willen profileren. Ook dit jaar zijn we al in een aantal artikelen als kanshebber (genomineerde) genoemd en we ontvangen geregeld positieve berichten van onze clientèle die de publicaties hebben gelezen.” Intratuin Groenprojecten profileert zich als winnaar 2000 op het briefpapier en in de bedrijfsfolder. „Vooral naar nieuwe klanten toe schept dit vertrouwen, en het versterkt ons imago.” Het bronzen beeldje heeft een prominente plaats in het kantoor gekregen. Niet alleen in de tuinencompetitie viel het hoveniersbedrijf in de prijzen. Meerdere malen heeft het bedrijf prijzen in de wacht gesleept op de beurs Tuinidee in 's Hertogenbosch. Maar ze zijn nog niet blasé: „Je kunt niet blijven teren op een prijs die je in het verleden hebt gewonnen, dat is ook vergankelijk. We vinden dat we ons nog steeds ontwikkelen en dat onze stijl en kwaliteit verbeterd. We beleven er iedere keer een hoop plezier aan. Trouwens een sporter wil zichzelf ook steeds verbeteren...”

Goede hoop

New Art Groenprojecten in Vessem mocht zich verleden jaar winnaar van de competitie Tuin van het Jaar noemen. Jan-Willem Willems, eigenaar van New Art Groenprojecten, kreeg voor de tuin naar ontwerp van tuinontwerper Anne Laansma van de jury een 9,1. „We hadden goede hoop op een goede afloop, maar het was een grote verrassing toen we de winnaar bleken te zijn”, verwoordt Willems zijn reactie op de prijs.

De hovenier motiveert zijn deelname aan de tuinencompetitie als volgt: „We wilden de tuin, die wij als zeer mooi ervaren, laten

beoordelen door een vakkundige jury. Je denkt wel dat je goed bezig bent maar voldoet de tuin aan de gestelde kwaliteitseisen? En je bent toch op zoek naar een stuk erkenning van je werk. Ook de promotie van het vak was voor mij een belangrijke reden om mee te doen.”

Ondanks dat de tuin 5.000m² meet en daarmee geen kleintje is, hoefde Willems zich niet het vuur uit de sloffen te lopen om de tuin tiptop aan de jury te tonen. „Als voorbereiding heb ik natuurlijk eerst de ontwerp tekening opgestuurd. Voordat de jury op bezoek kwam heb ik alleen het gras gemaaid.”

De drukte kwam na het winnen van de prijs: een stroom van reacties van klanten, leveranciers, de pers, vakcollega's, familie en vrienden. Voor het contact met de landelijke pers had het HIC alles geregeld. „Wat de lokale pers betreft, had mijn vrouw alle adressen en telefoonnummers al klaar liggen, zodat we na de prijsuitreiking een aantal pagina's van Tuin&Landschap per fax konden versturen. Ik kan iedereen aanraden zich op die manier alvast voor te bereiden.” Overigens is Willems te spreken over de ondersteuning van het HIC en de communicatie. „Als het nodig was werden we op een correcte wijze geïnformeerd.”

Van collega-hoveniers kreeg Willems veel positieve reacties: „Ik vind het erg leuk dat een 'gewone' hovenier als ik, zonder toevoeging van 'Erkend-, Super- of Tophovenier', de wedstrijd heeft gewonnen.”

De eretitel winnaar 'Tuin van het Jaar 2001' leverde New Art Groenprojecten veel naamsbekendheid op en leidde tot diverse opdrachten. Daarnaast betekent het voor de hovenier zelf erkenning en dat hij op de goede weg zit. En dat mogen zijn klanten weten ook. Op zijn bedrijfsauto is de tekst 'Winnaar Tuin van het jaar!' geplaatst en het bronzen beeldje staat op de tafel waar het overleg met de klanten plaatsvindt.

Dit jaar heeft Willems niet meegedaan aan de tuinenwedstrijd. „Na een enorm hectisch jaar vonden wij het beter om niet direct aan de volgende competitie mee te doen. Misschien komend jaar, we hebben zeker nog een aantal projecten die ervoor in aanmerking komen.”

